

ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ ЗЕЛЕНОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ

Постановка проблеми. Вочевидь, світова економіка знаходячись в стані масового споживання ресурсів, урбанізації та зростання населення вичерпує природні ресурси, а тренди глобалізації та суспільні трансформації світу потребують заходів задля збереження довкілля. Спостерігаючи формування концепції «зеленої економіки» протягом останніх двох десятиліть та її офіційне тлумачення в Доповіді ЮНЕП «На шляху до зеленої економіки» (2011) котра визначає її як економіку, яка призводить до «покращення добробуту людей і соціальної рівності, значно зменшуючи екологічні ризики і екологічні дефіцити» [1, с.17]. В даному випадку, побудова зеленої економіки має базуватись на основі припущень стратегії зеленого зростання та стати невід'ємним елементом економічної політики на шляху до сталого розвитку.

Концептуальні пропозиції. Трансформація економіки України, котра багато років залишається ресурсно- та енергоємною повинна бути досягнена насамперед за допомогою «зелених» інвестицій, створення «зелених» робочих місць та створення ринку нових продуктів (наприклад, ринку послуг екосистем), а також реформування секторів, похідних від національного капіталу, наприклад, сільське господарство, рибальство, лісове господарство та управління водними.

Основні проблеми становлення зеленої економіки в Україні:

- велика частка енергоємних секторів економіки;
- обмеженість природних ресурсів, що в свою чергу становить загрозу національній безпеці;
- великі втрати на передачу та розподіл електроенергії (% випуску): станом на 2014 рік Україна втрачає 10,8% електроенергії від загального випуску, що є занадто високим показником, адже середні втрати в Європейському Союзі становлять 6,4%, а в Німеччині 3,9%, такий високий показник характеризується здебільшого неефективними та застарілими засобами [2];
- початковий стан впровадження альтернативної енергетики та енергії відновлювальних джерел;
- відсутність інвестицій в «озеленення» переробки відходів при значному зростанню ринку відходів;
- відсутність концепції «життєвого циклу» для будівництва. Тобто, проектування будівель, виробництво матеріальних запасів, експлуатацію і технічне обслуговування будівель, а також вивезення, переробку і повторне використання відходів будівель, будівництва та будівельного брухту;
- відсутність програми управління заторами на основі управління попитом шляхом оплати [1, с.446];
- збільшення площі рубок лісу;
- зменшення кількості площі «захисту» лісів, що призводить до загибелі лісових насаджень;
- негативна тенденція щодо потужності очисних споруд водних ресурсів та надто малі капітальні інвестиції в систему каналізації, відведення й очищення стічних вод;

- відсутність єдиної концепції та стратегії «озеленення», тому потрібно розробити спільний документ на рівні уряду, який би включав основні засади «зеленої економіки».

Напрями провадження авторських інноваційних ідей. Безумовно, впровадження концепції «зеленої економіки» базується на політичному аспекті. Тобто, розроблені міжнародними інституціями характеристики мають буди впровадженні урядами країн як на національному так і на місцевому рівні. Крім того, залучення іноземних інвестицій може бути лише в випадку довіри міжнародних партнерів до України, а для цього вкрай необхідно почати процес боротьби з корупцією [4].

Щодо політичного аспекту, то до уваги можна обрати концепцію «Енергоефективність та перехід до «зеленої» економіки в Туреччині». Одним з центральних елементів «зеленої» економіки Туреччини є інтеграція всіх аспектів енергоефективності на етапах виробництва, розподілу і споживання енергії. Однією з основних цілей є зниження викидів двоокису вуглецю. Для цього заплановано заходи в області ціноутворення, конкуренції, зміни поведінки й технологічного розвитку у всіх галузях економіки. Крім того, розглядаються такі напрямки діяльності, як електрифікація транспорту, а також модернізація житлового фонду й енергоспоживного обладнання [3].

Для інвестицій в озеленення риболовства потрібно включити такі напрями: створення програми оцінки запасів (для рибальських інспекторів, яким потрібна надійна статистика для отримання інформації про стан рибних ресурсів); програма моніторингу та контролю (програми моніторингу та контролю дозволяють рибальським інспекторам визначати, чи дотримуються рибалки квоти на вилов. Такі програми також необхідні з точки зору пом'якшення впливу незаконних і неофіційних рибалок); створення морських заповідних територій (морські заповідні території намагаються підтримати здоров'я рибних ресурсів, виділяючи окрему зону в морі, вільну від рибальства, що забезпечує рибі дозрівання в таких зонах, гарантуючи таким чином майбутню еластичність рибальства) [1, с.100].

Озеленення лісів, основним чином передбачає збільшення охоронних територій та інвестицій в насаджування лісу. Наприклад, Коста-Ріка, де охоронювані природні території відвідувало понад 1 млн людей щорічно протягом п'яти років до 2006 року, отримала доходи від продажу вхідних квитків в розмірі понад 5 млн дол. США. Природні території в Латинській Америці відвідує велика кількість людей, і ці території забезпечують багато робочих місць. Наприклад, природні території в Мексиці які охороняються зареєстрували 14 млн відвідувачів щорічно і забезпечили 25 тис. робочих місць [1, с.169].

Список літератури:

1. Доповідь ЮНЕП «На шляху до зеленої економіки». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.cawater-info.net/green-growth/files/unep5.pdf>
2. World Bank Open Data. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://data.worldbank.org/>
3. Оценка оценок окружающей среды Европы. «Зеленая» экономика. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://green.ucci.org.ua/wp-content/uploads/2016/11/3_green_economy_RU.pdf
4. Мірошниченко В. В., Тьорло В. О. Проблеми становлення зеленої економіки в Україні // Наукові записки НаУКМА. Економічні науки. К., 2018.